

Русакова К. О.

*аспірантка кафедри порівняльної філології східних
та англomовних країн*

*Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

ОБРАЗ МАТЕРІ В НАРАТИВІ РОМАНУ АДЕЛІН ЄН МА «КИТАЙСЬКА ПОПЕЛЮШКА І ТАЄМНЕ ТОВАРИСТВО ДРАКОНІВ»

Китайсько-американська письменниця Аделін Єн Ма (Adeline Yen Mah, 馬嚴君玲) відома завдяки автобіографії «Опале листя: правдива історія небажаної китайської доньки» («Falling Leaves: The True Story of an Unwanted Chinese Daughter»), яку було видано у 1997 році. До її літературної спадщини належать і тексти, які дослідники вважають орієнтованими на юних читачів, зокрема «Китайська Попелюшка: таємна історія небажаної доньки» («Chinese Cinderella: The Secret Story of an Unwanted Daughter», 1999), «Китайська Попелюшка і таємне товариство драконів» («Chinese Cinderella and the Secret Dragon Society», 2003), «Китайська Попелюшка: Таємниця картини династії Сун» («Chinese Cinderella: The Mystery of the Song Dynasty Painting», 2009).

Роман «Китайська Попелюшка і таємне товариство драконів» було написано за мотивами китайських романів про майстрів бойових мистецтв. Історичним тлом твору є події Другої світової війни. Головною героїнею роману є 12-річна дівчинка Є Сянь. Це ім'я запозичене з казки про добру та працювиту дівчинку Є Сянь (葉限) зі збірки «Різні нотатки з гори Юян», автором якої був поет і чиновник Дуань Ченши (段成式) [2]. Персонажка роману втратила матір у віці 5 років, тому жила з батьком та мачухою, яку, попри настанову називати Niang (娘), що означає «мама», вона називає Татова нова жінка (Father's New Woman). З автобіографії відомо, що сама Аделін Єн Ма теж втратила матір, але на відміну від головної героїні роману, мати письменниці померла одразу після народження дівчинки, тож вона не могла її пам'ятати. Попри те, що у передмові авторка наголошує на відсутності прямої автобіографічної ідентифікації з образом Є Сянь, у творі виразно простежується проєкція її особистої туги за матір'ю, втілена в образі головної героїні.

Хоч образ матері присутній у романі лише через пам'ять Є Сянь, ці спогади є динамічними й відображають процес емоційного та особистісного дорослішання героїні. Спочатку про маму нагадує дівчинці Майстер У – друг її тітки: «Як на мене, у тебе одна мама і завжди буде лише одна справжня мама. На жаль, вона померла!» [1]. Так він ставить Є Сянь перед фактом: «Так, мама померла, але її образ не зник з твого життя». Коли дівчинка опиняється у скрутних обставинах, вона знову пригадує матір. Спочатку ці спогади сповнені відчаю: «Мама – чому вона мусила померти? Я нічого не бачила крізь сльози. Як швидко змінюється доля!» [1]. Потім відчай змінюється на сум: «У мене виникло раптове бажання потрапити до місця, яке я називала домом, коли моя мати була ще жива» [1].

Пізніше у романі зображено ситуацію, коли Є Сянь змогла побачити образи батьків у Скриньці Візій Пам'яті: «Я бачу свого батька і матір! – сказала я, охоплена емоціями. – І себе! Це було давно, коли Мама була ще жива. Вона читала мені, перш ніж укласти спати. Іноді Тато сидів з нами. Я пам'ятаю той вечір: Мама сказала мені, що я народилася в рік коня, а Тато показав мені, як виглядає кінь. Він спробував написати слово «кінь» пензлем, але чорнило капнуло на аркуш, і Мама насварила його. Мамо! – прошепотіла я, жадібно вдихаючись у скриньку. – Тату! Я притислася обличчя до скриньки і відчула жакхливий біль всередині, наполовину страждання, наполовину ностальгії. Вперше зі смерті Мама я відкрито заговорила про неї. [...] Коли слова вилітали з моїх вуст, я відчула, як важкий тягар поступово спадає з моїх плечей» [1]. Завдяки цій сцені можна зрозуміти, що героїня роману прийняла факт відсутності матері, вона прожила свій травматичний досвід і перетворила його на власну силу. Спогади більше не завдають їй болю, вони зробили її сильнішою і дорослішою.

Отже, крізь призму зображення образу матері в уяві і пам'яті Є Сянь ми, вочевидь, бачимо не тільки прийняття травми головною героїнею роману, а й самою письменницею. Для авторки воскресіння теплого і водночас трагічного образу матері є способом художньої терапії. Незважаючи на заперечення, крізь наратив тексту видно, що вона використала літературу як простір, де біль втрати знаходить форму. Через долю Є Сянь письменниця не просто розповідає історію, але й надає власному травматичному досвіду універсального голосу і, врешті-решт, досягає прийняття та переосмислення. Образ матері служить джерелом внутрішньої сили, що необхідна як героїні роману, так і самій Аделін Єн Ма для подолання життєвих перешкод.

Література:

1. Mah A. Y. Chinese Cinderella and the Secret Dragon Society. New York : HarperCollins, 2004. 256 p.
2. Moioli M. Ye Xian and her sisters. The role of a Tang story in the Cinderella cycle : doctoral thesis. 2018. 319 p. URL: <http://hdl.handle.net/10803/462102> (date of access: 10.12.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-585-6-76>

Сенчило-Татліліоглу Н. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри туристичного супроводу
Університету імені Ататюрка
м. Ерзурум, Туреччина*

ТОПОГРАФІЯ РОЗЩЕПЛЕНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У НАРАТИВІ ОРХАНА ПАМУКА

Сучасний літературний канон надає місту статус повноцінного героя, чия складова просторово-психологічна природа часто визначає дію, свідомість персонажів та ідейний зміст твору [4; 5]. В контексті турецької літератури ХХ–ХХІ століть феномен Стамбула набуває особливої значущості, ставши не лише фоном, а й центральним суб'єктом художнього дослідження культурної та ідентитійної трансформації, що ми можемо побачити на прикладі творів Ахмета Хамді Танпинара, Саїта Фаїка Абасияника, Орхана Памука. Орхан Памук, лауреат Нобелівської премії (2006), у своєму творчому доробку зводить цей урбаністичний сюжет до рівня художньої філософії, де місто є матеріалізованою проекцією колективної психіки. Його автобіографічний роман «Стамбул: Спогади та місто» (2003) є ключовим текстом для розуміння цього процесу, оскільки тут авторський наратив про власне становлення нерозривно сплетений з топографією міста, що переживає глибоку кризу ідентичності. Літературознавці досліджують різні аспекти реалізації міста у творах Орхана Памука. Зокрема Кугу Текін аналізує меланхолійне конструювання образу Стамбула в пам'яті Памука як провідний елемент його літературної топографії [3]. В українському науковому контексті Семіх Кая порівнює способи тематизації міського простору в українській та турецькій літературах, тоді як Олексій Сухомлинов тлумачить автобіографічний наратив